

MARZEC 3 (103)1997

ISSN 1233-8494

Doradztwo Rolnicze

CENA 50gr

W GRABANOWIE

ZDROWYCH I POGODNYCH ŚWIĄT
WIELKANOCNYCH

Porady pszczelarskie

Pierwszy przegląd wiosenny (główny) wykonujemy przy temperaturze w cieniu 15° C, najlepiej w bezwietrzny, słoneczny dzień.

W niższej temperaturze przegląd należy przeprowadzić szybciej, rezygnując ze szczegółowych oględzin gniazda. W czasie przeglądu uzyskuje się pełny obraz stanu rodzin po zimowli.

Celem tego przeglądu jest:

- ocena aktualnej siły rodzin
- ocena czerwiu i jakości matek
- stwierdzenie stanu zapasów
- regulacja wielkości gniazd
- oczyszczenie ramek i uli
- ocieplenie gniazd

Przeгляд ten należy wykonać w możliwie najkrótszym czasie, gdyż w okresie bezpożytkowym, przy całkowitym rozbięciu gniazd, łatwo wywołać rabunek. Rabujące pszczoły, oprócz przeszkadzania w pracy mogą atakować słabsze rodziny oraz stać się roznosicielkami chorób. W pierwszej kolejności przeglądamy rodziny zapasowe i naj-słabsze, ponieważ wśród nich mogą być chore.

Aby zapobiec rabunkom należy:

- przegląd wykonać w jak najkrótszym czasie
- wycofane ramki i resztki wosku chronić przed dostępem pszczół
- zwięzić wylotki i zlikwidować zbędne otwory w ulach
- rodziny b.słabe i bezmateczne połączyć lub rozpedzić

Po zakończeniu przeglądu każdej z tych rodzin należy ;

- gniazdo starannie ocieplić, bowiem w marcu występują nocą znaczne mrozy, a pszczoły muszą utrzymywać w miejscu wychowywania czerwiu temperaturę 34-35°C.
- dokładnie umyć ręce i zdezynfekować używany sprzęt.
- ramki wycofane z rodzin chorych, lub podejrzanych najlepiej zostawić w ich ulu poza matą, aby w pośpiechu nie dostały się między zdrowe plastry i do innych rodzin.

Silę rodziny określamy w liczbie plastrów, obsiadanych przez pszczoły "na czarno". Podział rodzin na silne, średnie i słabe; ułatwia dalszą ich pielęgnację. Rodziny słabe należy łączyć ze słabymi lub średnimi, gdyż tylko w połączeniu mają szansę szybkiego dojścia do siły i wykorzystania wczesnych pożytków.

Silne i bardzo silne rodziny będą wymagały wcześniejszego poszerzenia gniazd i kontroli pojawienia się nastroju rojowego.

Wygląd czerwiu m.in. świadczy o jakości matki. Dobra matka składa jaja do komórek pszczelich zwarcie, zataczając regularne koła lub elipsy. Na środkowych ramkach możemy zauważyć kolejno następujące po sobie kręgi czerwiu krytego, larw i jaj.

Na skrajnych plastrach gniazda powinny przeważać jaja i larwy; świadczy to o dobrym wzroście tempa czerwienia przez matkę w tym okresie.

Jeżeli stwierdzimy brak któregoś ze stadiów rozwojowych czerwiu w rodzinie przy zachowaniu takich warunków jak:

- dostateczna ilość przygotowanych do zaczerwienia komórek
- dostatek pokarmu miodowo-pyłkowego
- dostosowana wielkość gniazda do siły rodziny
- dobre ocieplenie gniazda

należy bezwzględnie znaleźć matkę, nie jest to trudne, ponieważ dotyczy głównie rodzin słabych. Po odszukaniu matki zwracamy uwagę na jej wygląd: wielkość, rozczernienie, skrzydła, wiek (właściwy znaczek) itp.

Czas od wiosennego oblotu do uzyskania pierwszego wziętku towarowego jest najtrudniejszym w okresie całorocznej egzystencji rodziny pszczoły. W tym czasie pszczoły powinny mieć dostateczną ilość miodu i pyłku, dobry dostęp do wody, dobrze ocieplone gniazdo i bezwzględny spokój.

W tym czasie ilość pokarmu powinna wynosić ok. 5kg. Jeżeli pszczoły były zbyt obficie karmione jesienią co się często zdarza, mają na wiosnę dużo więcej pokarmu. Zjawisko to jest bardzo niekorzystne. Nadmierne ilości zapasów zajmują wtedy górne części plastrów, a więc miejsc najbardziej odpowiednie do wychowywania czerwiu. W skrajnych wypadkach pokarmu może być tak dużo, że ogranicza to matkę w czerwieniu. Lepiej więc, gdy pokarmu jest mniej niż za dużo. Jego brak likwiduje się przez dostawienie na skraju gniazda plastra z zapasem.

Wiosenne dokarmianie rodzin.

W razie stwierdzenia braku pokarmu należy uzupełnić zapasy:

- poprzez dodanie 1-2 plastrów z miodem z zapasów jesiennych (pamiętając o usunięciu pustych)
- poprzez danie rodzinom ciasta miodowo-cukrowego (kandii); wykonujemy je poprzez zagniecenie 3 części cukru pudru z 1 częścią płynnego miodu i stosunek wagowy 1; ciasto do rodziny podajemy na powalce, w postaci walca ułożonego (przykrytego folią); w najcieplejszym miejscu nad gniazdem, po wyjęciu beleczki odstępnikowej.
- dokarmienie rodzin syropem cukrowym; (syrop sporządzamy w stosunku 1:1 i podajemy ciepły w porcjach 1-litrowych co 2-3 dni, najlepiej podawać go w podkarmiaczkach powałkowych, które należy dobrze ocieplić); unikać należy dokarmiania syropem w chłodne dni, aby zapobiec "wypryskiwaniu" i krzepnięciu pszczół.

Podstawą sukcesu gospodarki w nowym sezonie jest siła wyjściowa rodzin pszczelich. Stwierdzono że silne rodziny mają wiosną przeciętnie trzy razy więcej czerwiu niż średnie, a nawet kilkanaście razy więcej niż słabe. W zaniedbanych pasiekach zdarza się, że mimo przetrwania zimy część słabych rodzin ginie w marcu i kwietniu.

Przyczyną ich zagłady jest to, że liczba ubywających starych pszczół jest w nich większa niż wygryzających się młodych. Obserwuje się więc ich stopniowe słabnięcie, które w niekorzystnych warunkach pogodowych może zakończyć się ich śmiercią. Z chwilą rozpoczęcia lotów bardzo ważne jest uruchomienie na pasieczysku poidła. Woda jest bardzo ważnym, często niedocenianym czynnikiem decydującym o rozwoju rodzin pszczelich. Dzielne zapotrzebowanie na wodę w marcu szacuje się na 42-47 g na rodzinę.

oprac. specjal. ODR d/s pszczelarstwa:
Marian Kałabun
Krzysztof Osieński

GRUPA KAPITAŁOWA
ROLIMPEX, S.A. w WARSZAWIE

ROLIMPEX BIAŁA PODLASKA

Spółka z o.o.

21-500 Biała Podlaska

ul. Leszczynowa 1

tel.(057)3422021,3422036 fax3422169

OFERUJE DO SPRZEDAŻY WIOSNĄ 1997 ROKU NASTĘPUJĄCE GATUNKI I ODMIANY KWALIFIKOWANYCH NASION ZE ZBIORU 1996 ROKU W CENACH ZŁ ZA 100KG

Pszenica jara	-HENIKA ,OMEGA	93,00
Jęczmień jary	-RODOS,LOT ,DEMA ,RAMBO	78,00
Owies	-DRAGON ,KWANT ,JAWOR	68,00
Koniczyna czerwona	-HRUSZOWSKA	800,00
	-JUBILATKA	900,00
Koniczyna perska	-import	700,00
Lucerna siewna	-VELA ,SITEL ,RADIUS ,BOJA	950,00
Seradela	-LACERTA BYDGOSKA	400,00
Komonica rożkowa	-SKRZESZOWSKA	1000,00
Bobik	-NADWIŚLAŃSKI	80,00
Groch siewny	-SOL-elita	110,00
Łubin wąskolistny	-EMIR	85,00
Łubin pastewny	-żółty	95,00
Peluszka	-FIDELIA	90,00
Wyka siewna	-SZELEJEWSKA	150,00
Rajgras angielski	-NADMORSKI ,SOLEN	400,00
Rajgras włoski	-KROTO	400,00
Tymotka łąkowa	-KABA ,SKRZESZOWICKA	500,00
Kostrzewa łąkowa	-SKRA ,LEOPARD ,LIFELIX	550,00
Mietlica biaława	-GOSTA ,SZELEJEWSKA	1200,00
Kostrzewa czerwona	-LEO ,SAWA	600,00
Mieszanki traw łąkowych	-Ł-1 ,Ł-2 ,Ł-3	700,00
Mieszanki traw pastwiskowych	-P-1 ,P-2 ,P-3	700,00
Mieszanki traw gazonowych	-RELAX ,SPORT	10,80zł/kg
	-PARK	10,40zł/kg
	-EKO	23.40zł/3kg

**HURTOWNIA NASIENNA I SKLEP NASIENNY OFERUJE PEŁNY WYBÓR
NASION ROLNICZYCH I OGRODNICZYCH ORAZ KWIATÓW
PROWADZIMY KONTRAKTACJĘ :ZBÓŻ, TRAW I ROŚLIN
MOTYLKOWYCH**

**ZAPRASZAMY do naszych Zakładów w Białej Podlaskiej
i Łosicach tel./fax(057)3573452**

Nawozy wieloskładnikowe w nawożeniu ziemniaków

Zmniejszenie poziomu nawożenia mineralnego na początku lat 90-tych oraz systematyczne ograniczanie upraw roślin motylkowych i poplonów a także spadek pogłowia zwierząt i zmniejszenie produkcji obornika spowodowało obniżanie żyzności gleb i w dalszej perspektywie prowadzi do ich degradacji.

Nawożenie jest jednym z najważniejszych elementów nowoczesnej technologii produkcji ziemniaków. Polega ono na dostarczaniu do gleby lub bezpośrednio do roślin niezbędnych składników pokarmowych decydujących o wysokości i jakości plonu bulw, a tym samym o opłacalności tego kierunku produkcji. Ocenia się, że dzięki racjonalnemu nawożeniu można uzyskać od 40-60% wszystkich przyrostów plonów przypadających na czynniki agrotechniczne.

W roku 1996 zbiory ziemniaków przy mniejszej od ubiegłorocznej powierzchni uprawy, ale znacznie wyższych plonach, wyniosły 27,4 mln ton tj. o 10% więcej od uzyskanych w roku poprzednim. Wzrost plonu ziemniaków nastąpił na skutek korzystnych warunków agrometeorologicznych, ale przede wszystkim ze względu na wzrost zużycia nawozów mineralnych. Największy wzrost plonu ziemniaków wystąpił w tych regionach, gdzie zużycie NPK było najwyższe (bydgoskie, poznańskie, toruńskie, leszczyńskie).

Ziemniaki dobrze plonują na glebach zasobnych w przyswajalne składniki mineralne, o dobrej kulturze i dobrych stosunkach wodno powietrznych. Są to na ogół gleby średnio związane III i IV klasy bonitacyjnej, zasobne w próchnicę o odczynie lekko kwaśnym.

Ziemniaki należą do roślin doskonale wykorzystujących obornik. Obornik wyraźnie wzmacnia działanie nawożenia mineralnego, zwiększa zawartość skrobi, poprawia właściwości smakowe bulw. Optymalna dawka obornika pod ziemniaki wynosi od 20-30 ton na ha, z którą wnosi do gleby około 100-150 kg N, 60-90 kg P_2O_5 , 140-210 kg K_2O , 38-57 kg MgO. W miarę wzrostu dawek nawozów mineralnych znaczenie obornika jako źródła NPK maleje. Nadal jednak obornik pozostaje głównym źródłem mikroelementów a przede wszystkim materii organicznej.

Przy ustalaniu dawki nawożenia mineralnego należy uwzględnić między innymi:

1. Zmianowanie roślin:

- wymagania pokarmowe roślin,
- spodziewaną wysokość plonu,
- wartość stanowiska pozostawionego po przedplonie, wysokość plonu przedplonu.

2. Rodzaj gleby:

- zasobność w składniki pokarmowe i pH,
- właściwości fizyczne (skład mechaniczny).

3. Stosowanie nawozów organicznych.

4. Poziom agrotechniki.

5. Ilość i rozkład opadów.

Na wyprodukowanie plonu 1 tony bulw, ziemniak pobiera 3,5 kg N; 1,6 kg P_2O_5 ; 7,3 kg K_2O ; 0,6 kg MgO; tak więc z plonem 30 ton bulw pobrane zostają: 105 kg N; 48 kg P_2O_5 ; 219 kg K_2O ; 18 kg MgO. Przedstawione liczby określają **wymagania pokarmowe**, które należy zweryfikować mając na uwadze powyższe punkty (1-5); najlepiej posługiwać się przyjętymi współczynnikami korekcyjnymi. W ten sposób określamy **potrzeby nawozowe** ziemniaków.

Przeciętne dawki nawożenia fosforem i potasem nie powinny ograniczać się tylko do pokrycia potrzeb nawozowych lecz także do zwiększenia zasobności gleby w te niezbędne składniki dla podniesienia żyzności gleby.

Do nawożenia ziemniaków doskonale nadają się nawozy wieloskładnikowe, w tym nawozy produkowane przez Zakłady Chemiczne „Police” S.A. Przykładowe dawki nawożenia w różnych warunkach zasobności gleb przedstawia poniższa tabela.

Nawożenie ziemniaka w kg/ha, przy przewidywanym plonie 25,0 - 30,0 t z ha

Klasa zasobności	P_2O_5	Bardzo niska i niska	Średnia	Wysoka i bardzo wysoka
K₂O				
Bardzo niska i niska		Polimag 305 - 400kg lub Polifoska 6 - 350kg + sól potasowa 100kg	Polimag 306 - 200kg lub Polifoska 12+S - 300kg + sól potasowa 200kg	Polimag 306 - 100kg lub Polifoska 15 - 100kg + sól potasowa 250kg
Średnia		Polimag 306 - 350kg lub Polifoska 8 - 300kg + sól potasowa 100kg	Polimag 305 - 200kg lub Polifoska 12+S - 300kg + sól potasowa 150kg	Polimag 306 - 100kg lub Polifoska 15 - 100kg + sól potasowa 150kg
Wysoka i bardzo wysoka		Polifoska 15 - 500kg lub Polimag 306 - 400kg	Polifoska 12+S - 300kg lub Polifoska 15 - 250kg + sól potasowa 100kg	Polifoska 12+S 100kg lub Polifoska 15 - 100kg + sól potasowa 100kg

Wszystkie wymienione nawozy wieloskładnikowe rozsiewa się na rolę wczesną wiosną, następnie na pole wywozi się obornik (o ile jest stosowany) i przykrywa się glebę, stosując wiosenną orkę na głębokość 20 cm. W zależności od długości okresu wegetacyjnego i przeznaczenia należy stosować pod ziemniaki od 50-110 kg N na ha, w formie mocznika, saletry amonowej lub saletrzaku.

Na podstawie najnowszych badań przeprowadzonych w roku 1996 przez ZCh „Police” S.A. przy współudziale Instytutu Ziemniaka w Boninie dotyczących stosowania nawozów wieloskładnikowych pod ziemniaki, najwyższe plony bulw ziemniaków uzyskano na glebach lżejszych stosując Polifoskę 12+S i Polimag 305, a na glebach średnio zwięzłych również Polifoskę 6 i Polifoskę 12+S. W warunkach uprawy ziemniaków bez obornika na glebie ubogiej w potas i magnez najlepsze efekty uzyskano stosując Polimag 305, Polifoskę 12+S oraz Polifoskę 6.

Badane nawozy wieloskładnikowe nie miały wpływu na zawartość szkodliwych azotanów w bulwach.

Nawożenie jest znaczącą pozycją w kosztach większości gospodarstw. Oszczędzanie na nawozach poprzez stosowanie mniejszych dawek bądź stosowanie tylko nawożenia jednostronnego np. azotem prowadzi do spadku i pogorszenia jakości plonów oraz naruszenia chemizmu gleby. Dlatego rolnik opracowując efektywny system nawożenia roślin powinien wybrać nawozy o takich właściwościach fizyko-chemicznych, z których wykorzystanie zastosowanych składników jest jak największe. Najbliższe spełnieniu tego warunku są nawozy wieloskładnikowe - kompleksowe, które ze względu na skład chemiczny, sposób przygotowania oraz stosowania dostarczają roślinom uprawnym dostateczną ilość składników pokarmowych w proporcjach niezbędnych do ich prawidłowego wzrostu i pozwolą zmniejszyć niekorzystny wpływ na środowisko. Takie nawozy oferują Zakłady Chemiczne „Police” S.A.

Krzysztof Pasikowski
Dział Marketingu
Zakłady Chemiczne „Police” S.A.

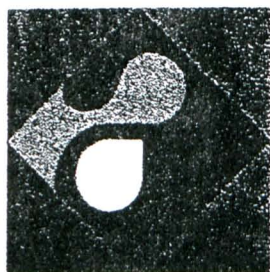

ZAKŁADY CHEMICZNE POLICE S.A.
72-010 POLICE UL. KUŹNICKA 1.

telex: 425367 po pl

tel.(091) 174303; 171144

fax:(091) 173603

ANIMA-BIS
SP. Z O.O.

63-000 ŚRODA WLKP. ul. Berlinga 19
 tel. 0-667 538-61 , 538-62 ; fax 0-667 541-97 ; tlx 0414570

oferuje :

DOJARKI PRZEWODOWE, HALE UDOJOWE

pełna dokumentacja, pomoc techniczna, fachowy montaż i doradztwo

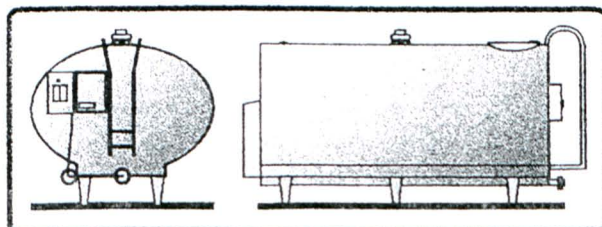
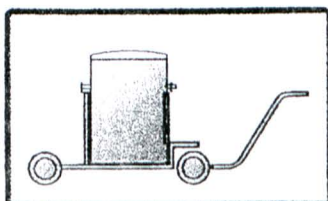
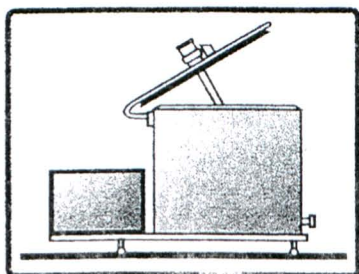
SCHŁADZARKI DO MLEKA

- od 150 - 15000 litrów
- nowe i po rewizji
- wannowe, cylindryczne i cysterny
- stacjonarne i przewoźne

Z nami mleczna droga do sukcesu !

Gwarantujemy : profesjonalny serwis gwarancyjny i pogwarancyjny, stałą opiekę i bezpośredni kontakt z naszymi przedstawicielami regionalnymi

Zbliżają się siewy zbóż jarych

Na wysokość i jakość plonu ziarna zbóż mają wpływ warunki siedliskowe (kompleks przydatności rolniczej gleb, opady atmosferyczne), właściwości odmiany wynikające z cech genetycznych oraz czynniki agrotechniczne, znajdujące się w zasięgu oddziaływania rolnika. Czynniki agrotechniczne można podzielić na beznakładowe, których umiejętne stosowanie zależy od stanu wiedzy rolnika i decyzji jego działania. Należą do nich:

- *wybór kompleksu glebowego,*
- *dobór przedplonu,*
- *dobór odmiany,*
- *termin i ilość wysiewu*
- *termin stosowania azotu oraz czynniki nakładowe tj.:*
- *nawożenie N, P, K, Ca, Mg,*
- *ochrona plantacji przed chwastami, chorobami i szkodnikami,*
- *dokarmianie dolistne.*

Najczęstszymi zaniedbaniami agrotechnicznymi wpływającymi na plon są;

- *nadmierne zakwaszenie gleb,*
- *zachwaszczenie pól oraz niestaranna uprawa.*

Dlatego w pierwszej kolejności należy usunąć wymienione zaniedbania agrotechniczne przez zastosowanie wapnowania, magnezowania, nawożenia PK w oparciu o analizę chemiczną gleby, zwalczanie chwastów oraz staranną uprawę. Jednocześnie rolnik powinien przestrzegać i stosować wszystkie czynniki beznakładowe. W ostatnich latach dokonano znacznego postępu w hodowli zbóż, powstały nowe odmiany, które odznaczają się lepszą plennością oraz są bardziej odporne na choroby. Znajdujące się w doborze odmiany wykazują duże zróżnicowanie co do wymagań glebowych, klimatycznych, terminu siewu, poziomu nawożenia azotem, odporności na wyleganie oraz wrażliwości na choroby i szkodniki. Wysokość i jakość plonu zależą zarówno od hodowcy jak również od rolnika, który stosując odpowiednią technologię uprawy umożliwi uzyskanie odpowiednio wysokiego plonu ziarna przy jednocześnie dobrej jego wartości pastewnej, konsumpcyjnej czy technologicznej. Nie mały wpływ na wysokość plonów zbóż wywiera również układ warunków pogodowych.

Zanim przystąpimy do siewu należy zwrócić uwagę na kilka podstawowych czynności niezbędnych do wykonania przez rolnika, które decydują o plonie. Do najważniejszych z nich należy:

- *dobór gleby i stanowiska*
- *jak najwcześniejsze przygotowanie roli*
- *zastosowanie zalecanego nawożenia mineralnego*
- *dobór właściwej odmiany do warunków glebowych*
- *odpowiedni materiał siewny*
- *optymalny termin i właściwa ilość wysiewu*

Dobór gleby i stanowiska

Pszenica jara - ma duże wymagania glebowe i pokarmowe ze względu na słabo rozwinięty system korzeniowy. Naj-

wyższe i najpewniejsze plony pszenicy jarej uzyskuje się na glebach kompleksów pszennych oraz pszenno-żytnim będących w wysokiej kulturze. Odpowiedni odczyn gleby-obojętny (pH 6,5- 7,2). Dopuszczalna jest jej uprawa przy odczynie lekko kwaśnym (pH 5,6-6,5). Dobrymi przedplonami dla pszenicy jarej są: okopowe, strączkowe, rzepak, koniczyna i inne wieloletnie rośliny pastewne. Najgorszymi przedplonami są : pszenica, jęczmień, pszenżyto i żyto. Unikanie wysiewania pszenicy jarej po wyżej wymienionych gatunkach zbóż ma profilaktyczne znaczenie w ochronie pszenicy przed chorobami podstawy źdźbła. Najlepszym przedplonem spośród zbóż jest owies. Jęczmień jary - najodpowiedniejsze warunki wzrostu i rozwoju znajduje na glebach o dobrych właściwościach fizycznych, zasobnych w substancje pokarmowe i o odczynie zbliżonym do obojętnego, dostatecznie wilgotnych i utrzymujących wodę. Są to gleby kompleksów pszennych oraz żytniego bardzo dobrego i dobrego będących w wysokiej kulturze. Właściwymi przedplonami są rośliny wymienione jako przedplony dla pszenicy jarej.

Owies - jest zbożem o mniejszych wymaganiach glebowych. Udaje się prawie na wszystkich glebach, które są zasobne w wodę (lecz nie podmokłe). Pod uprawę owsa przeznacza się gleby kompleksu żytniego dobrego i słabego. Dobrze znosi zakwaszenie gleby, jednak wysokie plony oraz wyższą efektywność nawożenia mineralnego można uzyskać na glebach o pH powyżej 5,5. Do najlepszych przedplonów owsa należą : okopowe, strączkowe i motylkowe. Jednak te stanowiska przeznacza się dla zbóż o większych wymaganiach przedplonowych, owies wysiewa się po gorszych przedplonach czyli po zbożach. Ze względu na jego odporność na zakażenie chorobami podsuszkowymi ma szczególne znaczenie w gospodarstwach posiadających duży udział zbóż w strukturze zasiewów. Nie powinno się jednak uprawiać owsa na tym samym polu częściej niż co 3-4 lata, ze względu na możliwość namnożenia się w glebie pasożytniczych nicieni (zwłaszcza mątwika zbożowego).

Pszenżyto jare - wymagania glebowe pszenżyta jarego są mniejsze niż pszenicy jarej. Jest ono bardziej tolerancyjne na zakwaszenie gleby niż jęczmień jary. Jest przydatne szczególnie w gospodarstwach mających gleby lżejsze, na których uprawa jęczmienia i pszenicy jarej bywa zawodna. Najlepiej plonuje jednak na glebach najlepszych, zadawające plony można uzyskać również na glebach należących do kompleksu żytniego bardzo dobrego lub żytniego dobrego znajdujących się w wysokiej kulturze. Może być ono uprawiane po różnych roślinach, jednak uzyskanie wysokich plonów możliwe jest jedynie po dobrych przedplonach. Należy unikać wysiewu po zbożach oprócz owsa. **Uprawa roli** w okresie wiosennym ma na celu stworzenie roślinom jarym jak najlepszych warunków wschodów oraz dalszego rozwoju. Takie warunki zapewnia odpowiedni

stan struktury roli oraz zatrzymanie w glebie dużej ilości wilgoci pozimowej. Cel ten możemy osiągnąć rozpoczynając jak najwcześniej prace polowe. Uprawę roli rozpoczynamy wówczas, gdy tylko gleba obeschnie z nadmiaru wilgoci. Uprawa roli powinna być ograniczona do kilku niezbędnych zabiegów, wykonywanych w warunkach optymalnej wilgotności, tzn. gdy rola się nie maże, ani nie rozpyła. Pierwszą czynnością powinno być wyrównanie powierzchni pola za pomocą włóki lub lżejszej brony. Zabieg ten oprócz zatrzymania wilgoci przyspiesza także ogrzewanie się gleby. Włókovanie lub bronowanie należy wykonać ukośnie (lub w poprzek) do kierunku orki jesiennej, co zapewni dostateczne rozkruszenie grzbietów skib i wyrównanie powierzchni roli. Na glebach cięższych zachodzi konieczność użycia kultywatora a następnie brony. Przygotowując stanowisko pod owies, który ma duże wymagania wodne, ale jednocześnie jest niezbyt wrażliwy na strukturę gleby, wszystkie uprawki można wykonywać szybko po sobie, nawet przy dużej wilgotności gleby. Pod tą roślinę po wykonaniu włókovania lub bronowania należy wysiać nawozy mineralne, a następnie zastosować bronowanie. Pszenica jara oraz pszenżyto jare wymagają umiejętnej i starannej uprawy roli. Po rozsianiu nawozów powinno się zastosować kultywator o sztywnych łapach i zabronować starannie rolę. Jeżeli gleba ulega zbrylaniu, to kultywator należy zagregatować z wałem kruszącym i rolę zabronować przed siewem nasion. Natomiast jęczmień jary wymaga bardzo starannego przygotowania gleby do siewu. Po włókovaniu roli należy wysiać nawozy, następnie zastosować ciężką bronę, kultywatorowanie oraz bronowanie przedsiewne. Do uprawy przedsiewnej roli po wykonaniu bronowania lub włókovania najkorzystniej jest zastosować zestaw uprawowy złożony z kultywatora o wąskich łapach i wału strunowego lub brony i wału strunowego. Zestawem takim można przygotować rolę do siewu w jednym przejeździe roboczym.

Nawożenie, wysokość zalecanych dawek nawozów mineralnych uzależniona jest od: rodzaju kompleksu glebowego, przedplonu oraz zasobności gleby w składniki pokarmowe. Dobrym i tanim nawozem azotowym jest roztwór saletrzano-mocznikowy / RSM /. Nawożenie należy stosować zgodnie z zaleceniami stacji chemiczno - rolniczej.

Dobrą efektywność nawożenia mineralnego można uzyskać pod warunkiem przestrzegania następujących zasad agrotechniki:

- *wszystkie zabiegi uprawowe i pielęgnacyjne muszą być wykonane terminowo, dostosowane do wymagań uprawowych roślin i właściwości gleby*
- *pola powinny być odchwaszczone, ponieważ chwasty pobierają składniki pokarmowe wcześniej niż rośliny uprawne i są konkurentami uprawianych roślin*
- *gleba nie zakwaszona oraz zasobna w magnez przyswajalny dla roślin*

Dobór odmiany do określonych warunków siedliska oraz użycie do siewu nasion o najlepszych parametrach jako-

ściowych to jeden z najważniejszych warunków uzyskiwania dobrego plonowania roślin, a zarazem jeden z najtańszych środków produkcji współdecydujących o plonie. Znajdujące się w doborze odmiany wykazują duże różnicowanie odnośnie wymagań glebowych, klimatycznych, terminu siewu, poziomu nawożenia azotem, odporności na wyleganie oraz wrażliwości na choroby i szkodniki.

Materiał siewny - jego wysoka wartość decyduje o pełnych i wyrównanych wschodach oraz o prawidłowym wzroście i rozwoju roślin. Nawet najbardziej staranna uprawa roli oraz prawidłowe nawożenie nie dadzą pożądanych wyników, jeżeli użyjemy materiału siewnego złej jakości. Nasiona wysiewane w tym samym gospodarstwie przez kilka lat pogarszają swoje właściwości jako materiał siewny, co powoduje uzyskiwanie coraz niższych plonów. Najważniejsze jest nabywanie nasion kwalifikowanych, jednolitych pod względem pochodzenia, które mają określoną czystość, zdrowotność oraz zdolność i energię kiełkowania. Przy starannej reprodukcji takich nasion można je wysiewać przez 3-4 lata.

Nasiona przed siewem należy koniecznie zaprawić. **Zaprawianie nasion** jest pierwszym etapem ochrony zbóż przed chorobami. Zabieg ten nie wymaga zbyt wysokich nakładów i jest stosunkowo łatwy do wykonania we własnym gospodarstwie. Zaprawianie jest jedynym skutecznym sposobem zwalczania takich chorób jak śnieć cuchnąca czy głownia pyłkowa. Stosując zaprawy nasienne można ograniczyć występowanie wielu innych chorób, które mogą porażać zboża również w początkowym okresie wegetacji roślin. Na skuteczność zaprawiania wpływa:

- *zaprawa chemiczna, jej dawka i forma użytkowa,*
- *technika zaprawiania,*
- *jakość materiału siewnego*

Zaprawianie wymaga dużej dokładności i równomierności pokrycia zaprawą poszczególnych nasion. Niedokładne zaprawianie powoduje naniesienie nadmiernej ilości zaprawy na jedno nasiona, a zbyt małej ilości na inne. Wtedy w pierwszym przypadku mogą nastąpić objawy fitotoksyczności, natomiast w drugim skuteczność zabiegu może być niska. Jakość materiału siewnego decyduje również o naniesieniu właściwej dawki zaprawy. Nasiona uszkodzone, zgniecione lub niedoczyszczone mogą przyjmując większą ilość zaprawy niż nasiona zdrowe.

Termin siewu - jest głównym beznakładowym czynnikiem agrotechnicznym o bardzo dużym wpływie na plon i jego jakość. Właściwy jego wybór jest związany z wymaganiami termicznymi, świetlnymi i wilgotnościowymi roślin. Przez wykonanie zasiewów w optymalnym terminie uzyskuje się lepsze wykorzystanie zasobów wody w glebie i przedłużenie wzrostu wegetatywnego. Występuje silniejsze i głębsze korzenie się, co ma decydujący wpływ na zmniejszenie wrażliwości roślin na suszę w późniejszych fazach rozwojowych. Rośliny z późnych siewów charakteryzują się obniżoną krzewistością produkcyjną, słabiej wykształconymi kłosami i niską masą 1000 ziaren. Zboża jare są roślinami wymagającymi wczesnego siewu. Należy je siać wtedy,

kiedy możliwe jest wejście w pole i wykonanie przedsięwziętych zabiegów agrotechnicznych. Należy pamiętać, że podwyższona ilość wysiewu bądź zwiększone nawożenie mineralne nie zrekompensują w pełni niekorzystnego wpływu terminu siewu.

Optymalne terminy siewu zbóż jarych w naszym województwie:

- *owies* - od 25.III do 5.IV (dopuszczalnie opóźniony do 15.IV)
- *pszenżyto jare* - od 25.III do 5.IV
- *pszenica jara* - od 25.III do 5.IV (dopuszczalnie opóźniony do 15.IV)
- *jęczmień* - od 25.III do 10.IV (dopuszczalnie opóźniony do 25.IV)

Ilość wysiewu - uzależniona jest od: odmiany, rodzaju kompleksu glebowego, przedplonu i terminu siewu. Przekroczenie określonej normy wysiewu, tj. zbytne zagęszczenie roślin w łanie powoduje zmniejszenie liczby ziarn w kłosku, obniżenie masy 1000 ziarn oraz zwiększenie skłonności do wylegania. Nie wpływa korzystnie na plon ziarna a wprost przeciwnie w nieznacznym stopniu ogranicza jakość i wielkość plonu.

Zalecane ilości wysiewu nasion zbóż jarych na 1 ha:

- *owies* - 180- 215 kg
- *pszenżyto jare* - 205- 270 kg
- *pszenica jara* - 180- 260 kg
- *jęczmień jary* - 120- 180 kg

Nasiona należy wysiewać w rozstawie rzędów 10- 15 cm, na głębokość 2- 4 cm.

W przypadku opóźnionego terminu siewu poza optymalny należy zwiększyć wysiew o około 10 %.

W celu ustalenia właściwej ilości wysiewu, należy wykonać próbę kręconą siewnika, poprzedzoną dokładnym przeglądem i regulacją przyrządów wysiewających.

Nadmieniamy, że w 1996 r. ustalono następujący dobór odmian oraz ich repartycję zbóż jarych na teren naszego województwa:

Jęczmień jary:

Lot- 20 %, Rodos- 15 %, Dema- 15 %, Nagrad- 15 %, Boss- 10 %, Start- 10 %, Bies- 5 %, Rataj- 5 %, Mobek- 5 %.

Owies:

Kwant- 20 %, Sławko- 20 %, Dragon- 15 %, Komes- 15 %, Santor-10 %, Jawor- 15 %, Skrzat- 5 %.

Pszenżyto jare:

Gabo- 70 %. Migo- 15 %, Maja- 15 %.

Pszenica jara :

Henika- 40 %, Eta - 15 %, Banti-15%, Igna -10 %, Omega- 5 %, Ismena- 5 %, Jasna- 5 %, Torka- 5 %.

Wartość wypiekowa określana jest w skali 1-9⁰, 9⁰ - wartość bardzo dobra, 1⁰ - wartość bardzo zła, wyższe stopnie oznaczają lepszą jakość odmiany. Dla pszenic wyżej wymienionych wartość wypiekowa przedstawia się następująco:

Henika- 5,5⁰; Eta- 5,5⁰, Banti- 6,5⁰, Igna- 7⁰, Omega- 7⁰, Ismena- 7⁰, Jasna- 6⁰, Torka- 9⁰.

Oprac. K. Kuresza

Ogłoszenia

RUDZKI TADEUSZ zam. Huszcza I tel. 341-82-58

Sprzedam plug 3-skibowy i plug 2-skibowy

Tel. 357-14-87

Kombajn zbożowy niemiecki 2,6 m - tanio sprzedam

KUNARZYK DARIUSZ zam. Tyśmienica 10 gm. Parczew
Pilnie sprzedam 10 t dobrego siana łąkowego. Cena do uzgodnienia.

BANDZAREWICZ RYSZARD zam. Dokudów I nr 45
tel. 341-10-91

*Sprzedam sadzeniaki odm. Irga, Orlik
Kupię kultywator o szer. roboczej 2,80 m*

LASKOWSKI MARIAN zam. Hruszew
Sprzedam kopaczkę do ziemniaków stan b. dobry

P.W.PAR - AGRO S.C. 21-200 Parczew ul. Piwonia 50 tel. 354-11-22 w budynku przychodni dla zwierząt - czynny całą dobę

DEALER FIRMY POZBAC PPP S.A. POZNAŃ

oferuje w cenach fabrycznych:

- *premiksy*
- *mieszanki mineralno-witaminowe*
- *superkoncentraty - T, G, L*
- *mieszanki pełnoporcjowe dla trzody chlewnej, bydła i drobiu*
- *śruta rzepakowa*

KRZEWSKI ANDRZEJ zam. Kołczyn 16 tel. Rokitno 59
Sprzedam kombajn zbożowy typu Klass Europa

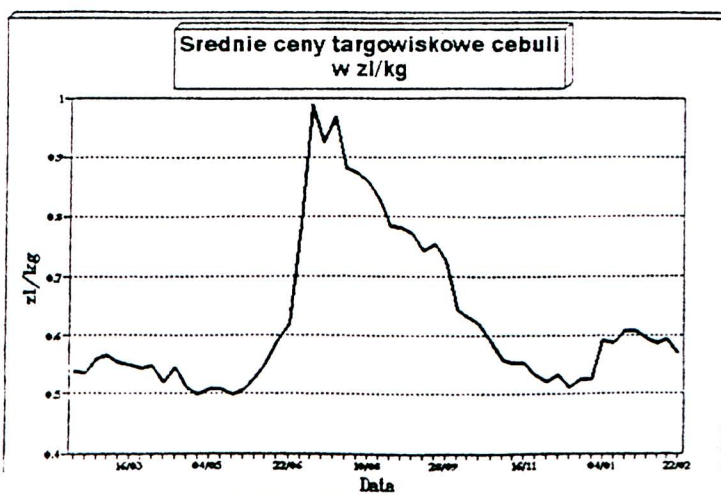
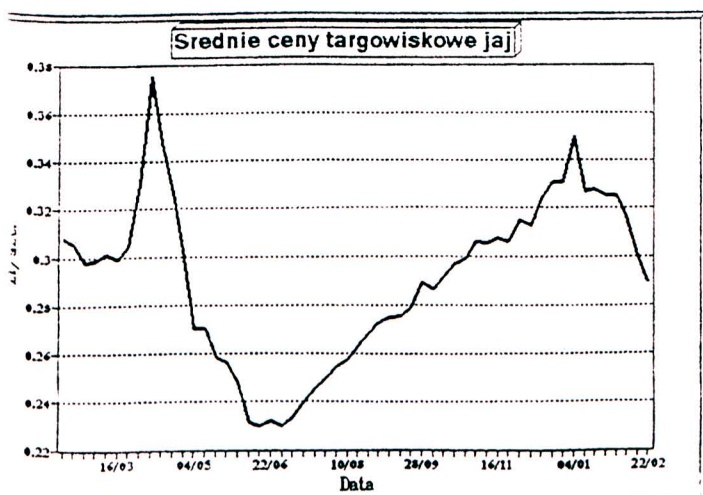
WOJCIECH SAWICKI zam. Myszkowice 25 gm. Palterów
Sprzedam około 13 m³ bali 4-cal sosnowych. Cena do uzgodnienia

FILIPIUK MAREK zam. Borsuki 35 gm. Sarnaki 08-221 Hołowczyce
Sprzedam snopowiązałkę WC-5, stan dobry

Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Departament Rynku Rolnego
 Raport tygodniowy z handlu targowiskowego w/g meldunków z Ośrodków Doradztwa Rolniczego
 w okresie 17 - 22 lutego 1997r.

		PSZENICA	ZYTO	JĘCZMIEN	ZIEMNIAKI	PROSIĘTA	JAJA	JABŁKA	CEBULA
Województwo	Targowisko	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/parę	zł/szt	zł/kg	zł/kg
	min	47	35	39	7	110	0,23	0,70	0,20
	max	70	60	68	50	260	0,40	1,50	1,00
	średnia	56,53	42,04	49,65	24,98	165,08	0,29	1,03	0,57
	najczęściej płacono	60	40	50	30	160	0,3	1	0,5
Biała Podlaska	Wisznice	54	37	44		150	0,30	1,00	0,50
Biała Podlaska	Miechów	55	38	50		200	0,30	1,00	0,50
Białystok	Siemiatycze	50	38	48		200	0,32	0,70	0,50
Białystok	Sokolka	54	40	43		170	0,30	0,70	
Bielsko Biala	Sucha Beskidzka	70	60	68	30	200	0,40	1,00	0,60
Bielsko Biala	Zywiec	60	50	60	30	260	0,26	1,20	0,50
Bydgoszcz	Koronowo	52	40	48	30	160	0,30	1,00	0,70
Bydgoszcz	Tuchola	52	40	44		150			
Chelm	Chelm				20	160	0,30	0,80	0,60
Chelm	Krasnystaw	55		45	20	180	0,28	0,80	0,60
Ciechanów	Plonsk	55	41	47	10	162	0,23	0,95	
Ciechanów	Ciechanów	55	42	50	10		0,30	1,05	0,30
Częstochowa	Koniecpol	54	42	50	15	180	0,28	0,80	0,50
Częstochowa	Zarki	55	42	50	15		0,27	1,00	0,60
Częstochowa	Pajeczno					170			
Elbląg	Ormeta	50				170	0,28	1,30	0,50
Elbląg	Susz	50	40	45	25	160	0,30	1,00	0,50
Gdańsk	Tczew	49		41	35	130	0,26	1,20	0,70
Gdańsk	Starogard Gdański	47	40	45		125	0,27	1,27	0,45
Gorzów Wlkp.	Drezdenko	52	39	45	50	130	0,32	1,20	1,00
Gorzów Wlkp.	Gorzów Wlkp.	60		50	30	150	0,28	1,20	0,80
Jelenia Góra	Kamienna Góra	58		50	35			1,40	0,60
Jelenia Góra	Bolesławiec	55				150	0,30		0,80
Kalisz	Ostrzeszów	58	46	54		150	0,24	1,20	0,40
Kalisz	Krotoszyn	58	45			160	0,25	1,20	0,50
Katowice	Siewierz	61	45	52	23	180	0,30	1,10	0,60
Katowice	Wodzisław	70	58	66	30	180	0,25	1,40	1,00
Kielce	Kazimierza	50		42	20	130	0,30	0,90	0,30
Kielce	Nowy Korczyn	52	40	47	18	160	0,31	1,00	0,55
Konin	Słupca	56	44	56	30	160	0,33	1,00	0,60
Koszalin	Koszalin	55			50		0,30	1,20	0,70
Koszalin	Swidwin				40	160	0,30	1,20	0,80
Kraków	Słomniki	48		48	10		0,30	0,80	0,20
Kraków	Proszowice	49	45	49	10	180	0,25	0,80	0,20
Krosno	Krosno	60		55		190	0,37	1,00	0,55
Krosno	Jasło	60		60	30	180	0,35	1,00	0,50
Legnica	Głogów	57		45	17	155	0,25	1,10	0,55
Legnica	Jawor	55		39	27	165	0,27	1,10	0,55
Lódź	Główno	68			20	160	0,33	1,00	0,40
Lódź	Ozorków	58	38	52	20	170	0,27	1,00	0,40
Lomża	Sokoly	56	36	45		180	0,30		
Lomża	Kolno	55	37	50		150	0,28	1,00	0,50
Lublin	Ryki	55	37	49		180	0,27	0,75	0,50
Lublin	Markuszów	55	40	50		175	0,25	0,70	0,40
Nowy Sącz	Nowy Targ	65	60	60	30	160	0,30	1,50	0,60
Nowy Sącz	Grybów	65	50	60		160	0,40	1,00	0,70
Opole	Kędzierzyn				50	125	0,29	1,40	1,00
Opole	Nysa					150	0,28	1,10	0,60
Ostrołęka	Ostrołęka	60	40			160	0,25	0,80	0,50
Ostrołęka	Wyszków	60	40		7	160	0,30	1,00	0,50
Pila	Czarnków	54		50		150	0,26	1,20	0,50
Pila	Wągrowiec	58	40	53	30	155	0,30	1,20	0,60

Województwo	Targowisko	PSZENICA zł/dt	ŻYTO zł/dt	JĘCZMIEN zł/dt	ZIEMNIAK zł/dt	PROSIĘTA zł/parę	JAJA zł/szt	JABŁKA zł/kg	CEBULA zł/kg
Piotrków Tryb.	Radomsko	60	45	50	20	150	0,28	1,20	0,50
Piotrków Tryb.	Opoczno	65	36	55	18	150	0,30	1,00	0,50
Płock	Sierpc	54	40	50	10	180	0,27	1,00	0,40
Płock	Leczyca	53	38	45			0,26	1,20	0,40
Poznań	Grodzisk Wlkp	58	47	48	35	160	0,30	1,00	0,90
Poznań	Wrzesnia	60		50	20	160	0,27		0,38
Przemysł	Przemysł	59		48	20	170	0,30	1,00	0,55
Przemysł	Jarosław				21	172	0,32	1,00	0,45
Radom	Ilza		38	42		160	0,28	0,70	0,60
Radom	Kozienice	55	38	47	15		0,30	0,90	0,50
Rzeszów	Leżajsk	60		50		170	0,31	1,00	
Rzeszów	Mielec	60	43	50	30	200	0,30	1,00	0,60
Skierniewice	Sochaczew	60	40	53	10	180	0,27	0,75	0,70
Skierniewice	Lowicz	60	40	55	15	170	0,25	0,75	0,40
Ślupsk	Lebork	55	40		30		0,29	1,20	0,80
Ślupsk	Ślawno	55		45	30	140	0,28	1,00	0,80
Suwałki	Olecko	54	38	44	25	170	0,26	1,20	0,60
Suwałki	Suwałki	52	36	46	26	180	0,26	1,30	0,70
Szczecin	Gryfice	50		40	30	140	0,27	1,00	0,80
Szczecin	Stargard	49	35		29	110	0,25	1,30	0,80
Tamów	Bochnia	55	50	50	20	192		1,00	0,60
Tamów	Zakliczyn	60		55		190	0,32	0,90	0,80
Torun	Brodnica	54							
Torun	Grudziadz				25	170	0,28	1,20	0,50
Wałbrzych	Bystrzyca	55		45	40	160	0,32	1,50	0,80
Wałbrzych	Dzierżonów	65			38		0,27	1,00	0,50
Warszawa	Góra Kalwaria	60	40	44		175	0,40	0,70	0,60
Warszawa	Grodzisk Mazowiecki	60	40	50	15	200	0,27	0,80	0,20
Włocławek	Skepe	60	42			165		0,90	0,45
Włocławek	Dobrzyń	52	42	48	20	150	0,30	1,10	0,60
Wrocław	Olawa				30	150	0,30	1,00	0,60
Wrocław	Środa Śląska				40	140	0,27	1,00	0,50
Zamość	Bilgoraj	57	40	52	20	175	0,27	0,80	0,55
Zamość	Zamość	50	42	48	20	170	0,27	0,85	0,50
Zielona Góra	Wolsztyn	60	45	56	30	150	0,25	1,30	0,60
Zielona Góra	Zągan	60			25	170			

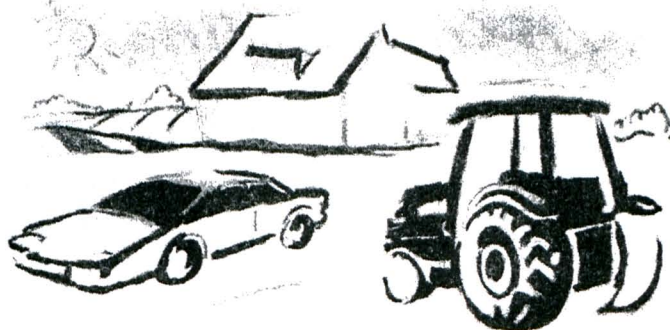
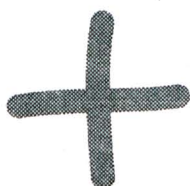
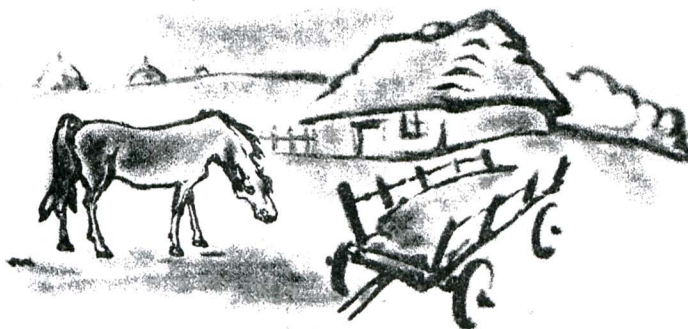
NOTOWANIA Z TARGÓW I JARMARKÓW

SPORZĄDZONE PRZEZ OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w GRABANOWIE

(Ceny w zł za jednostkę)

Wyszczególnienie	J.M.	Wisznice	Parczew	Łosice	Piszczac	Radzyń Podlaski	Biała Podlaska	Międzyrzec Podlaski
		24.02.1997 poniedziałek	25.02.1997 wtorek	26.02.1997 środa	26.02.1997 środa	26.02.1997 środa	27.02.1997 czwartek	27.02.1997 czwartek
pszenica	q	52-55	-	50	55	55-58	56	50-55
pszenżyto	q	45-48	-	-	40	-	43	-
żyto	q	37-38	-	36-37	35	38-40	39	38
owies	q	34-35	-	35-36	30	35-36	35	34-36
jęczmień	q	45	-	50	45	50	44	48-50
mieszanka zbożowa	q	35-40	-	38-40	-	-	38	38-40
ziemniaki	q	-	-	-	12	15	12	-
prosięta 10-15kg	para	170-180	180-200	140-180	170-200	180-200	170	180-200
prosięta pow.15 kg	para	200-220	-	220-270	-	210-230	-	210-220
krowa	szt.	-	-	1200-1400	1500-2000	2000	-	1300
krowa z cielakiem	szt.	-	-	1600-1900	-	-	-	-
koń	szt.	-	-	-	3000	-	-	-
jaja	szt.	0.28-0.29	0.25-0.30	0.25-0.30	0.25-0.30	0.20-0.30	0.26-0.32	0.25-0.30
jabłka	kg	0.50-1.00	0.60-1.00	0.40-1.00	-	0.50-1.00	-	0.50-1.00
gruszki	kg	-	-	-	-	1.50-2.00	-	1.50-2.00
cebula	kg	0.40-0.60	0.50	0.50	0.50	0.40-0.50	0.60	0.40-0.50
kapusta czerwona	kg	-	-	-	-	-	-	0.80
kapusta pekińska	kg	-	-	-	1.50	-	1.50	-
kapusta kiszona	kg	-	-	-	1.30	-	1.30	1.20
kapusta	kg	-	-	-	0.40	0.40	0.40	0.40
marchew	kg	-	0.60	0.50	0.70-0.80	0.40-0.50	0.80	0.40-0.50
pietruszka	kg	1.20-1.30	2.50	2.50	2.60	1.50-2.00	2.50	2.00
pory	kg	-	-	-	3.00	-	2.80	-
selery	kg	-	-	-	2.80	-	2.50	-
fasola	kg	-	-	-	4.30	-	4.50	-
ogórek kiszony	kg	-	-	-	-	-	2.00	-
mak	kg	-	-	-	7.50	-	7.50	-
buraki	kg	0.60	0.60	0.50	0.80	0.40-0.50	0.70	0.40-0.50
czosnek	kg	-	-	-	5.20	-	5.50	-
orzechy włoskie	kg	-	-	3.00-4.00	-	-	-	-
pieczarki	kg	-	-	-	4.50	4.00	4.20	4.00
ziemniaki	kg	-	0.30	-	-	-	-	0.25
pestka dyni	kg	4.00-4.50	-	8.00	-	-	-	-

Wisznice :	zboża	-	podaż	mała	popyt	mały
	prosięta	-	podaż	mała	popyt	duży
Parczew :	zboża	-	podaż	brak	popyt	brak
	prosięta	-	podaż	mała	popyt	średni
Łosice :	zboża	-	podaż	średnia	popyt	duży
	prosięta	-	podaż	mała	popyt	duży
Piszczac:	zboża	-	podaż	duża	popyt	mały
	prosięta	-	podaż	duża	popyt	mały
Radzyń Podlaski:	zboża	-	podaż	duża	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	średnia	popyt	średni
Biała Podlaska:	zboża	-	podaż	duża	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	duża	popyt	mały
Międzyrzec Podlaski:	zboża	-	podaż	duża	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	średnia	popyt	średni

HYDRO POLECA NAWOZY

Wieloskładnikowe nawozy granulowane

- Hydrofoska NPK 16% azotu + 16% fosforu + 16% potasu
- Hydrofoska NPK 21% azotu + 8% fosforu + 11% potasu + 2% MgO
- Viking NPK 13% azotu + 13% fosforu + 21% potasu + 1,2% MgO
- Hydro Plon NPK 6% azotu + 16% fosforu + 26% potasu + 1% MgO + 10% CaO
- Hydro Plon NPK 14% azotu + 10% fosforu + 18% potasu + 2% MgO + 9% CaO
- Hydro Plon NPK 5% azotu + 10% fosforu + 35% potasu + 1% MgO + 6% CaO
- Hydro Plon NPK 8% azotu + 11% fosforu + 22% potasu + 10% S
- Hydro Complex NPK 12% azotu + 11% fosforu + 18% potasu + 3% MgO + 8% S + Mikroelementy

Nawozy azotowe

- Saletra wapniowa
  - polowa (15,5% N + 26,6% CaO)
  - borowana (15,5% N + 26,6% CaO + 0,15% B)
- CAN - Saletra wapniowo-amonowa z magnezem (27% N + 4% MgO + 7% CaO)

DAJ NAM POLE DO POPISU.

Hydro Poland

PHHD „Jurex”, 08-300 Sokółów Podlaski, ul. Lipowa 99 a, tel. (0417) 87-75-73, mag. Kosów Lacki, Granów, Jabłonna Lacha, Korytnica, Repki, Łochów, Sabinie, Węgrów, Strzała

Program Notowań - emisja programu

12²⁰ - 12⁴⁵ poniedziałek, wtorek, środa, czwartek, piątek

24.03.1997 r. - poniedziałek

- Na własny rachunek - bohaterami programu będą dzierzawcy byłego Kombinatu PGR Strzelin z woj. wrocławskiego
- Sposób na bezrobocie

25.03.1997 r. - wtorek

- Marchew na 100 sposobów
- Ekonomia dla rolnika - "Warzywny biznes"

26.03.1997 r. - środa

- Zielona klinika - Groźny przednówek - program na temat żywienia zimowego

27.03.1997 r. - czwartek

- Ciepła obora
- Projekt dla obory

28.03.1997 r. - piątek

- Konkurencja dla ODR-ów cz. II - pr. nt. Izby Rolniczych
- Mleko programowe - pr. nt. poprawy genetyki, żywienia krów jak i higieny doju oraz jakości mleka

01.04.1997 r. - wtorek

- Ziemiaczane ABC
- Ekonomia dla rolnika - "Jakie ziemniaki?"

02.04.1997 r. - środa

- W amerykańskim stylu - wizyta na mlecznej farmie w Stanach Zjednoczonych

03.04.1997 r. - czwartek

- Krowy "na luzie" - pr. nt. budowy obwoły wolnostanowiskowej

- Komfortowa jadalnia - pr. nt. odchowu cieląt

04.04.1997 r. - piątek

- Ładne technikum - wizyta w Zespole Szkół Leśnych w Warcinie w woj. śląskim
- Tu będzie las

07.04.1997 r. - poniedziałek

- Od jajka do udka - powt.
- Drobiowe przysmaki

08.04.1997 r. - wtorek

- Kwiaty słońca - powt. - pr. nt. uprawy słoneczników oleistych
- Ekonomia dla rolnika - "Złote krople" - pr. nt. opłacalności produkcji słoneczników i innych roślin oleistych

09.04.1997 r. - środa

- Sposób na owce - powt. - prezentacja ras owiec

10.04.1997 r. - czwartek

- U dealera - prezentacja kilku dealerów, którzy zajmują się sprzedażą, przeglądami oraz naprawami maszyn rolniczych

11.04.1997 r. - piątek

- Gdzie zdobyć rolniczy fach - powt. - prezentacja kilku szkół rolniczych
- Szkoła gospodyń - prezentacja Zespołu Szkół Rolniczych w Lubaniu

Ogłoszenia

JASZCZUK ANDRZEJ zam. Próchenki 85, tel 357-54-30
Sprzedam: przyczepę samobierającą dwuosiową, - stan b. dobry, dmuchawę do siana - stan b. dobry i wiązatkę oraz maszynę do młócenia z prasą. Cena do uzgodnienia

WALCZUK JÓZEF zam. Szpaki Stare 44 gm. Kornica
Sprzedam kombajn ziemniaczany "Anna" i snopowiązałkę - stan b. dobry

PUNIEWSKI WIESŁAW zam. Szpaki Nowe 24 gm. Kornica
Sprzedam kopaczkę ciągnikową

SZABACIUK MARIAN zam. Szóstka 75, tel. 372-11-08
Sprzedam kwalifikowany materiał siewny: owies Jawor I ods. - 8 ton, jęczmień Diva - j.o., ziemniaki odm. Bzura kl. A, odm. Aster j.o. oraz jałówkę hodowlaną wysokocielną rasy ncb (Księga Główna)

MUSIK KRZYSZTOF zam. Wierzchowiny Nowe gm. Siecień - tel. 354-79-02
Sprzedam ciągnik Ursus C-330 rok prod. 1979. Stan techniczny dobry

RARAK ADAM zam. Żakowola Poprzeczna 12, tel. 3722-555

Sprzedam dmuchawę pionową z silnikiem 11 kW zamontowanym na stałe - rury średnicy 45 cm, produkcja POM Nidzica. Stan dobry

CHARYCKI TADEUSZ zam. Zahajki 72a, tel. 372-03-12
Prasy wysokiego zgniotu - zachodnie po solidnej naprawie z gwarancją. Tylko gwarancja do ci pewność dobrego zakupu. Skup, sprzedaż, remonty maszyn rolniczych

MARCINIUK ZYGMUNT zam. Zakrze 23, tel. 357-10-12
Sprzedam: wiązatkę WC - 5, młocarnię Warmiankę z prasą Kuna - stan dobry

STOLARCZUK FRANCISZEK zam. Dubica tel. 378-15-96 Wisznice
Sprzedam: Młocarnię MZC 4B, prasę M704, snopowiązałkę WC - 5. Wszystko prawie nowe. Cena do uzgodnienia

WILCZYŃSKI WALDEMAR zam. Janówka
Sprzedaż części zamiennych do ciągników T - 25, MTZ 80, 82; JUMZ-Białoruś; DT - 75-100; traktoszyby Biała Podl. ul. Daleka 4, w godz. 8-16 - tel. 343-10-27

INSTALACJA ELEKTRYCZNA - WYMAGANIA OGÓLNE

Wielu pożarom powstałym w wyniku niewłaściwego wykonania lub uszkodzenia w czasie użytkowania instalacji elektrycznej można by zapobiec, gdyby przestrzegano zasad ich właściwego doboru, konserwacji i eksploatacji.

Prawidłowo wykonana instalacja elektryczna powinna zapewnić bezpieczeństwo użytkownika polegające przede wszystkim na ochronie przed :

- porażeniem prądem elektrycznym,
- przepięciami łączeniowymi,
- przepięciami atmosferycznymi,
- powstaniem pożaru,
- wybuchem,
- innymi szkodami.

Jest wiele zasad szczegółowych, które trzeba zachować, aby instalacja elektryczna była prawidłowo wykonana. Poniżej przedstawiamy kilka z nich, najbardziej ogólnych, zawartych w przepisach prawa.

- *Złącza instalacji elektrycznej budynku muszą znajdować się w miejscu dostępnym i umożliwiać odłączenie tej instalacji od sieci zasilającej, dlatego nie można ich niczym zastawiać czy zasłaniać, a tym bardziej materiałami palnymi. Złącza te muszą też być zabezpieczone przed uszkodzeniami, wpływami atmosferycznymi i dostępem osób niepowołanych.*
- *W instalacji elektrycznej powinien być oddzielny przewód ochronny i neutralny.*
- *Powinna też posiadać wyłączniki przeciwporażeniowe różnicowoprądowe i wyłączniki nadmiarowe w obwodach odbiorczych.*

- *Należy wykonać połączenia wyrównawcze główne i miejscowe, łączące przewody ochronne z częściami przewodzącymi innych instalacji i konstrukcji budynku.*
- *Żyły przewodów elektrycznych o przekrojach do 10 mm² powinny być wykonane z miedzi.*
- *Wszystkie przewody elektryczne należy prowadzić po liniach prostych, równoległe do krawędzi ścian i stropów.*
- *Przewody i kable elektryczne należy tak prowadzić, aby można było je wymienić bez konieczności naruszenia konstrukcji budynku. Jednocześnie dopuszczalne jest prowadzenie przewodów wtynkowych, ale konieczne trzeba je pokryć warstwą tynku o grubości co najmniej pół centymetra.*

Instalacja elektryczna w mieszkaniu powinna posiadać odrębne obwody:

- oświetlenia górnego (sufitowego),
- gniazd wtyczkowych ogólnego przeznaczenia,
- gniazda wtyczkowego do pralki,
- gniazda wtyczkowego do urządzeń odbiorczych w kuchni,
- dla odbiorników zainstalowanych na stałe.

Opracowano
w Wydziale Kontrolno-Rozpoznawczym
KW PSP

Rasy bydła mięsnego w województwie białkopodlaskim.

Rasy bydła mięsnego hodowane w Polsce podzielić można na dwa podstawowe typy:

- *stare małe rasy brytyjskie, dobrze przystosowane do użytkowania żywienia i ostrego klimatu (hereford, aberdeen angus, welsh black),*
- *duże mięsne rasy francuskie i włoskie, dobrze przystosowane do użytkowania w warunkach obfitego żywienia (charolaise, limousine, blonde d'Aquitaine, piemontese, chianina).*

Małe bydło mięsne pochodzenia brytyjskiego jest użytkowane w warunkach żywienia pastwiskowego, dobrze wykorzystując zasoby pasz zielonych. Odznaczają się łatwością wycieleń, a silny instynkt macierzyński umożliwia całodobowe przebywanie stada na pastwisku. Zimą natomiast nie muszą korzystać z trwałych budynków inwentarskich wystarczą nawet szopy i szałas. Rasy brytyjskie są wcześniej dojrzewające.

Rasy mięsne pochodzenia francuskiego i włoskiego wcześniej zaliczane były do typu wszechstronnie użytkowego. Na ogół krowy dostarczają więcej mleka niż ilości potrzebne dla odchowania cielęcica. Rasy te charakteryzują się dużą masą ciała, bardzo dobrym tempem wzrostu i wybitnym umięśnieniem.

Na terenie województwa białkopodlaskiego znajdują się niektóre rasy bydła mięsnego obu typów. Rasa charolaise

znajduje się w gospodarstwie indywidualnym Pana Samociuka Sławomira zamieszkałego w Siedlanowie, rasa hereford w SK Janów Podlaski, w gospodarstwie indywidualnym Pana Zalewskiego zamieszkałego w Ostrówkach, Pana Leszka Paracia zamieszkałego w Bezwoli. Natomiast rasa limousine znajduje się w ZR Cieleśnica.

Charolaise - jest największa kalibrowo francuska rasa mięsna. Dorosłe buhaje osiągają masę ciała rzędu 1100-1400 kg, natomiast krowa 700-900 kg. Jest to rasa bardzo wcześnie dojrzewająca. Duża masa cieląt przy urodzeniu (buhajki ok. 48 kg a cieliczki ok. 45 kg) prowadzi niekiedy do trudnych porodów. Bydło rasy charolaise dobrze wykorzystują pasze i łatwo przystosowuje się do różnych warunków klimatycznych. Zwierzęta można opasać do wysokich mas ciała bez obniżenia jakości tuszy wskutek otluszczenia. Buhaje rasy charolaise są powszechnie używane do krzyżowania z nisko wydajnymi krowami głównie wieloródkami krajowych ras mięsno-mlecznych i mlecznych. Mieszaniec z tego krzyżowania, opasane w systemie intensywnym, osiągają masę ciała ponad 600 kg, dostarczając mięso najwyższej jakości z małą ilością tkanki tłuszczowej.

A. Strącicka

Aby rośliny doniczkowe pięknie wyglądały

Rośliny ozdobne od dawna towarzyszą ludziom, upiększając mieszkania, są ważnym elementem kształtującym wnętrza a właściwie dobrane i odpowiednio ustawione podkreślają wystrój naszego domu. Rośliny doniczkowe są dekoracją mieszkania i należy je dobierać tak by spełniały swoje zadania.

W swoim artykule przedstawiam kilka praktycznych zasad, którymi można się kierować, dobierając rośliny.

- *Rośliny o dużych kwiatach, rośliny wysokie, oraz o dużych liściach najefektowniej wyglądają stojąc pojedynczo lub jako dominujące wśród innych,*
- *Pamiętajmy jednak, że duże okazy pasują tylko do dużych przestronnych pomieszczeń - salonów. Tylko tam mają one odpowiednie warunki wzrostu.*
- *Rośliny małe dobrze prezentują się w grupach np. w wiklinowym koszyku kilka fiołków lub prymulek,*
- *W pokoju z ciemnymi meblami ładnie wyglądają rośliny intensywnie kwitnące, np. czerwone anturium, niecierpek, kalanchoe,*
- *W pokoju wyposażonym w jasne meble dobrze prezentują się rośliny ozdobne z liści,*
- *Ściany o dobrym nasłonecznieniu można zdobić roślinami pnącymi, ustawionymi na podłodze,*
- *W mieszkaniach wysokich korzystne bywa umieszczanie roślin wysoko t.j. podwieszonych albo na półkach czy wysokich kwietnikach,*
- *Aby kwiaty dobrze się prezentowały muszą być odpowiednio ustawione. W tym celu można wykorzystać specjalne meble: słupki, ławy, regały ze szklanymi półkami i*

stoliki różnej wysokości a także kwietniki pomysłowo skonstruowane,

- *Bardzo ważne są doniczki, ich wygląd decyduje o urodzie rośliny. Mogą to być wspomniane wcześniej kosze wiklinowe różnej wielkości i kształtu, donice i doniczki o różnych kształtach i wzorach,*
- *Dla roślin ozdobnych z liści np. pokrzywka, gwiazda betlejemska najodpowiedniejsze są doniczki jednobarwne,*
- *Palmy, draceny i jukki ładnie wyglądają w kwadratowych doniczkach,*
- *Rośliny kwitnące jak: dzwonki, kamelie, pantofelniki, dobrze wyglądają w doniczkach o kontrastującej barwie, np. fioletowy dzwonek w białej doniczce, biały dzwonek w błękitnej, itp.*

Kwiaty w domu nie tylko zdobią, lecz także wpływają na samopoczucie, działają kojąco i uspokajająco. Pochłaniają dwutlenek węgla, filtrują kurz, zwiększają wilgotność powietrza.

Aby rośliny doniczkowe dobrze się prezentowały należy unikać błędów w ich pielęgnacji, takich jak: nadmierne podlewanie (szczególnie zimą), zbyt suche powietrze w mieszkaniu, słabe wietrzenie pomieszczeń, przeciągi, za małe lub za duże doniczki, zimne parapety, choroby i szkodniki.

Rośliny doniczkowe uprawiane w naszych domach pochodzą z różnych stref klimatycznych dlatego należy stworzyć im warunki zbliżone do tych, w jakich rosły.

Oprac.: Ewa Ciepiewska - specj. d/s wgd.

Potrawy z jaj

Jaja należą do produktów o bardzo wysokiej wartości odżywczej. Są bardzo dobrym źródłem białka pełnowartościowego, witamin A, D, E i witamin z grupy B oraz makro i mikroelementów.

W okresie wiosny podaż jaj się zwiększa i są one tańsze w handlu.

Poniżej wybrałam kilka potraw do wykorzystania w żywieniu:

Jaja faszerowane masą rybną

4 jaja, 5 dkg ryby wędzonej (lub ryby z konserwy), łyżka majonezu, łyżka posiekanej zielonej pietruszki, sól, pieprz.

Jaja umyć, ugotować na twardo, obrać, przekroić wzdłuż na połówki, wyjąć żółtko. Żółtko utrzeć na gładką masę z oczyszczoną rybą, dodać majonez oraz posiekaną drobno natkę pietruszki. Doprawić do smaku. Napęścić połówki

jaj, można też połączyć z majonezem. Podawać z pieczywem.

Salatka z jaj i koperku

4 jaja, 1/2 szklanki śmietany, pęczek koperku, sól, pieprz.

Jaja ugotować na twardo, obrać, pokroić w kostkę. Koperk umyć, pokroić, wymieszać ze śmietaną i jajami. Doprawić do smaku.

Pasta z jaj, cebuli i musztardy

4 jaja, 2 cebule, 2 łyżki musztardy, łyżka oleju, sól.

Jaja ugotować na twardo, obrać i posiekać w drobną kostkę. Cebulę też pokroić w drobną kostkę. Składniki utrzeć dokładnie z musztardą, olejem, doprawić do smaku.

Przepisy wybrała: Alina Karwacka - specj. d/s wgd.

Potrawy wielkanocne

Na tradycyjnym stole wielkanocnym nie powinno zabraknąć jaj, kielbasy, pieczystego i szynki. A z ciast - bab i mazurków.

Mazurek stefankowy

Ciasto stefankowe: 19 dkg mąki, 16 dkg cukru pudru, 16 dkg masła, 4 jaja.

Krem: 24 dkg masła, 12 dkg cukru, 3 jaja, 2 dkg kakao, łyżka spirytusu.

Polewa: tabliczka czekolady lub tradycyjna polewa czekoladowa.

Ciasto: masło z cukrem utrzeć tak aby masa miała konsystencję gęstej śmietany, potem powoli ubijając dodawać jaja a na końcu wsypać mąkę i lekko wymieszać. Z ciasta upiec trzy jednakowe placki.

Krem: masło utrzeć i dodawać do niego stopniowo ubite na parze jaja z cukrem, kakao i spirytus. Ostudzone placki przełożyć kremem, ostatni posmarować kremem także na zewnątrz i wstawić do lodówki. Po schłodzeniu połączyć ciasto rozpuszczoną czekoladą lub polewą czekoladową i przed pokrojeniem znów ostudzić.

Smaczna baba

3 łyżki mąki ziemniaczanej, 2 szklanki mąki pszennej, 3/4 szklanki śmietany, szklanka cukru, 5 jaj, 1/4 kostki margaryny, 2 łyżki smalcu, 2 czubate łyżeczki proszku do pieczenia, sok z cytryny, olejek migdałowy.

Żółtka utrzeć z cukrem, białka ubić, dodać margarynę i smalec, mąkę ziemniaczaną i proszek do pieczenia. Utrzeć składniki, potem dodać śmietanę a na końcu dodawać pianę z białek na przemian z mąką pszenną (2 łyżki białka na 2 łyżki mąki) oraz sok z cytryny i olejek migdałowy.

Lukier: 20 dkg cukru pudru, 2 łyżki soku cytrynowego.

Składniki na lukier utrzeć na gładką, szklistą masę, oblać nim ostudzoną babkę do połowy wysokości. Wierzch ozdobić orzechami.

Super mazurek

Ciasto: 50 dkg mąki, 25 dkg cukru pudru, 25 dkg margaryny, łyżeczka proszku do pieczenia, 4 żółtka, 2 łyżki kakao, torebka cukru waniliowego.

Do przełożenia: 4 białka, 20 dkg cukru pudru, około 15 dkg posiekanych orzechów włoskich i migdałów, marmolada lub dżem.

Polewa: łyżka margaryny, 8 łyżek cukru, 4 łyżki wody, 2 łyżki kakao.

Zagnieść kruche ciasto i podzielić je na trzy części. Do jednej części dodać kakao i włożyć do zamrażalnika na około pół godziny. Z białek i cukru pudru ubić pianę. Na wysmarowanej blasze ułożyć jedną część białego ciasta, posmarować je cienko marmoladą lub dżemem, wylać połowę piany, posypać orzechami i migdałami. Na tą war-

stwę zetrzeć na tarce o grubych otworach kakaowe ciasto, wylać na nie resztę piany i zetrzeć białe ciasto. Piec około 35 - 40 minut. Na wystudzony wylać polewę (robi się ją rozpuszczając na wolnym ogniu podane wyżej składniki) i udekorować wg upodobań.

Pieczeń wieprzowa na dziko

1,5 kg wieprzowiny bez kości, łyżka smalcu, sól.

Marynata: 1 cytryna, szklanka białego wytrawnego wina, 2 duże cebule, łyżeczka płaska cukru, 20 jagód jałowca, 3 - 4 goździki,

liście laurowe, po 10 ziaren pieprzu i ziela angielskiego.

Sos: łyżka dżemu, łyżeczka mąki, łyżka masła, szklanka bulionu.

Ugotować marynatę z wina, pokrojonej w plasterki cytryny i przypraw. Umyte mięso włożyć do kamiennego garnka, obłożyć plasterkami cebuli, połączyć gorącą marynatą, przykryć talerzem, obciążyć i wynieść na 4 - 6 dni w chłodne miejsce. Po tym okresie wyjąć mięso z zalewy, opłukać, natrzeć solą i pozostawić na 2 - 3 godziny. Blachę wysmarować tłuszczem, ułożyć mięso, obłożyć cebulą z marynaty i wstawić do nagrzanego piekarnika.

Piec powoli, często skrapiając przedcedzoną zalewą. Jeśli chcemy podać pieczeń na gorąco należy w rondelku rozpuścić masło, dodać mąkę, zrobić białą zasmażkę, rozprowadzić bulionem i sosem z pieczeni, następnie dodać dżem i dokładnie wymieszać. Gęstym sosem połączyć pieczeń i jeszcze chwilę zapiekać.

Mostek cielęcy

Mostek cielęcy, łyżeczka soku z cytryny, sól.

Frsz: 10 dkg cielęcej wątróbki, 2 jaja, 1 bułka, 2 łyżki natki pietruszki, 2 łyżki masła, gałka muszkatołowa, sól, pieprz. Wątróbkę oraz namoczoną i odcisniętą z mleka bułkę przepuścić przez maszynkę. Dokładnie utrzeć masło i nadal ucierając dodawać po jednym żółtku i łyżeczce zmielonej wątróbki. Wymieszać z natką pietruszki, doprawić solą, pieprzem i gałką muszkatołową. Ubić na sztywno pianę z białek, delikatnie ale dokładnie wymieszać z masą. Umyty i osuszony mostek cielęcy skropić sokiem z cytryny, natrzeć solą, oddzielić ostrożnie z jednej strony grubą warstwę mięśni od żeber aby utworzyła się kieszeń. W tę kieszeń włożyć farsz i dokładnie zaszyć. Tak przygotowany boczek ułożyć na wysmarowanej tłuszczem blasze, obłożyć plasterkami masła, wstawić do gorącego piekarnika. Piec około 1,5 godz. skrapiając wodą i podlewając wytworzonym sosem.

Przepisy wybrała: Zofia Pawłowicz - specj. d/s wgd.

Jeśli opryskiwacz to jaki ?

Zbliża się sezon wykorzystania opryskiwacza przy wykonywaniu zabiegów ochrony roślin oraz nawożenia płynnego. Przed rozpoczęciem sezonu należy wymontować wszystkie elementy filtrujące oraz rozpylacze w celu usunięcia ewentualnych zanieczyszczeń. Po przepłukaniu i przedmuchaniu /najlepiej sprężonym powietrzem/ wszystkie elementy montujemy ponownie, a zauważone usterki usuwamy poprzez wymianę elementu. W czasie przeglądu należy sprawdzić:

- poziom oleju w pompie, który powinien zawierać się między oznaczeniem "min" a "max",
- ciśnienie powietrza w powietrzniku pompy powinno wynosić przy nie pracującej pompie 1/3 ciśnienia roboczego,
- czy nie występuje wyciek z części roboczej przez zaworki kontrolne,
- prawidłowo zamontowane końcówki rozpylaczy w oprawach rozpylaczy oraz prawidłowy rozkład cieczy,
- prawidłowe działanie mieszadła,
- stabilność ustawionego ciśnienia /brak spadku ciśnienia/, ustawienie żądanej dawki oprysku.

Ze względów agrotechnicznych wyróżnia się 4 grupy zabiegów mających podobne wymagania pod względem liczby i wielkości kropeł. O średnicach i liczbie kropeł decydują:

- konstrukcja rozpylaczy,
- wielkość szczelin w rozpylaczach,
- ciśnienie.

Biorąc powyższe parametry pod uwagę opryski można podzielić:

- opryskiwanie herbicydami /preparaty chwastobójcze/ dogłębowymi i nawozami mineralnymi wymaga stosowania dużych kropeł, które nie są znoszone przez wiatr. Opryskiwanie dużymi kroplami powoduje równomierne rozłożenie preparatu na całej powierzchni gleby. Do oprysku herbicydami i nawozami mineralnymi najlepiej zakładać rozpylacze szczelinowe z większymi otworami, osiągające natężenie wypływu około 1,5 l/min przy ciśnieniu 0,3 MPa.
- opryskiwanie herbicydami dolistnymi wymaga dość równomiernego nanoszenia preparatu na rośliny. Krople nie mogą być zbyt duże, gdyż staczałyby się z roślin do gleby. Preparat nie może być zbyt rozcieńczony, dlatego oprysk należy wykonać rozpylaczami o natężeniu wypływu 1 l/min przy ciśnieniu 0,3-0,5 MPa.
- opryskiwaniu insekcydami /preparaty owadobójcze/ należy wykonać małymi kroplami, aby pokryć preparatem jak największą część nadziemnych roślin. Do wykonania zabiegu zakładać rozpylacze szczelinowe /żółte/ z małymi

mi otworami (0,3 - 0,5 MPa) oraz wirowe o średnicy 1,0 mm przy ciśnieniu 1,0-1,2 MPa.

- opryskiwanie fungicydami /preparaty grzybobójcze/ powinno być wykonane małymi kroplami i najlepiej z zawirowaniem. Krople wydobywające się w tej postaci bardzo dobrze penetrują nawet spodnią część liści /i o to chodzi/, gdyż tam głównie rozwija się grzyb. Poza tym kropki tych powinno być dużo tj. 150 na każdy centymetr kwadratowy powierzchni liści.

Każdy opryskiwacz po 1999r będzie musiał posiadać tzw. atestację tzn. będzie musiał przejść okresowe badanie techniczne z pewnością co sezon. Jaki powinien być opryskiwacz, aby uzyskać pozytywne badanie. **Podając decyzję kupna opryskiwacza już dzisiaj musimy mieć świadomość prawidłowego wyboru tego urządzenia.** Wiele opryskiwaczy oferowanych przez dealerów szczególnie na tzw. rynkach nie spełnia nawet podstawowych wymogów. Każdy opryskiwacz powinien posiadać:

- pompę o natężeniu wypływu co najmniej 7,3 dcm³ /min /na 1m bieżący belki opryskującej /np. 12 m x 7,3 = ok.88 l/min/,
- układ filtrujący złożony z sita wlewowego, filtra ssawnego, filtrów tłocznych oraz filterków indywidualnych z zaworkami,
- rozwadniacz substancji stałych /urządzenie to zamontowane jest w otworze wlewowym do zbiornika/
- mieszadło usytuowane nad dnem zbiornika i przetłaczające ciecz o objętości co najmniej 5 % objętości zbiornika w ciągu minuty /takie parametry zapewnia jedynie mieszadło typu Venturiego/
- wydzwig do unoszenia i opuszczenia belki,
- rozdzielacz wielosekcyjny umożliwiający zasilanie z 1 zaworu co najwyżej 9 rozpylaczy na belce tzn. że jeśli jest 12 metrowy opryskiwacz to zasilanie winno być z 3 zaworów.

Kupując opryskiwacz przyglądamy się dokładnie i sprawdzamy czy wymienione wyżej elementy są zamontowane, aby po 1999 r bez problemu uzyskać pozytywne badanie. **Wszystkim użytkownikom opryskiwaczy przypominam, że zabiegi ochrony roślin może wykonywać osoba zdrowa /mężczyźni/ i przeszkolona /Ustawa o Ochronie Roślin z 12 lipca 1995 r/. Bez odpowiedniego przeszkolenia nie kupimy też środków ochrony roślin I i II klasy toksyczności.** Rolnicy, którzy z różnych względów nie uczestniczyli w w/w szkoleniu proszeni są o kontakt z doradcą obsługującym dany teren. W terminie późniejszym przeprowadzimy takie szkolenie ponownie. Przypominamy i zapraszamy.

ODR Grabanów W.Filatiuk

POSTAWIĆ NA WSPÓLNĄ NOWOCZESNĄ CHŁODNIĘ

Obecnie w Polsce przechowuje się jeszcze ponad 200 tys. ton jabłek w przechowalniach, gdy w Belgii 83 % jabłek znajduje się w kontrolowanej atmosferze a 17 % w zwykłej atmosferze. Istnieje więc potrzeba zmodernizowania u nas struktury przechowalnictwa. Wiąże się to ze stopniową likwidacją przechowalni lub ich adaptacją na chłodnie, budową nowych chłodni. Na unowocześnienie technologii przechowywania potrzebne są olbrzymie środki finansowe. Inwestowanie w budowę chłodni będzie opłacalne w gospodarstwach, które produkują dużo jakościowo dobrych jabłek. W Belgii 68 % wszystkich przechowywanych jabłek stanowi odmiana Jonagold. My również musimy zwrócić uwagę na specjalizację odmianową. Wybór odmiany zależy od rynku zbytu oraz zdolności przechowalniczych owoców w gospodarstwie. Produkując owoce na rynek krajowy możemy nastawić się na kilka odmian. Gospodarstwa produkujące jabłka na eksport mogą posiadać zdecydowanie mniej odmian w swoich sadach, niż gospodarstwa zaopatrujące rynek krajowy. Ważna jest nie tylko restrukturyzacja odmianowa sadów ale także modelowa. W Polsce przeważają gospodarstwa sadownicze o

małej powierzchni od 1-6 ha. Tej wielkiej masy gospodarstw sadowniczych nie będzie stać na pełną nowoczesność: nowoczesny sad, nowoczesną chłodnię i nowoczesny marketing. Jeżeli nawet kosztem wielkich wyrzeczeń wybudują chłodnię to i tak nie będą mogli nowoczesnie wyposażyć pakowni. Dlatego korzystne jest podejmowanie inicjatyw zespołowej budowy chłodni ze wspólnych środków finansowych i przy udziale kredytu na ten cel. Wspólna chłodnia to mniejszy koszt budowy i mniejsze koszty eksploatacji a także zorganizowane przechowalnictwo i handel, większe przychody. Działanie zespołowe ma też inne zalety, sadownicy nie handluja i nie konkurują ze sobą mają w związku z tym mniej trosk i kłopotów a więcej czasu na doskonalenie produkcji.

Produkcja jabłek w naszym województwie jest dość skoncentrowana co stwarza warunki do tworzenia kooperatyw. Jedynie brak wzajemnego zaufania do siebie sadowników i często zawiść jest bardzo trudną barierą do pokonania. Musimy więc przełamać opory wewnętrzne, realnie ocenić sytuację i przystąpić do działania.

Opracowała Kacprzak Elżbieta

"AIDA"

tel./fax (0 57) 343 77 57

21-500 Biała Podlaska ul. Brzeska 36a

* * * O F E R U J E * * *

* PASZE I KONCENTRATY FIRMY CARGILL

- * **NAWOZY WAPNIOWO MAGNEZOWE** - 2 asortymenty
  - wapniowo magnezowy S501 43% CaO+MgO w tym 13% MgO
  - wapniowo magnezowy S502 45% CaO+MgO w tym 8% MgO

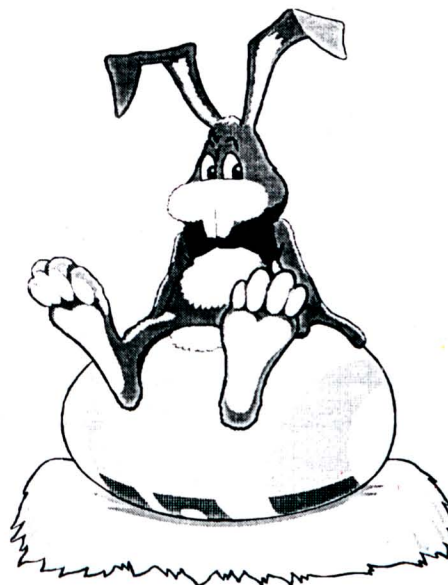
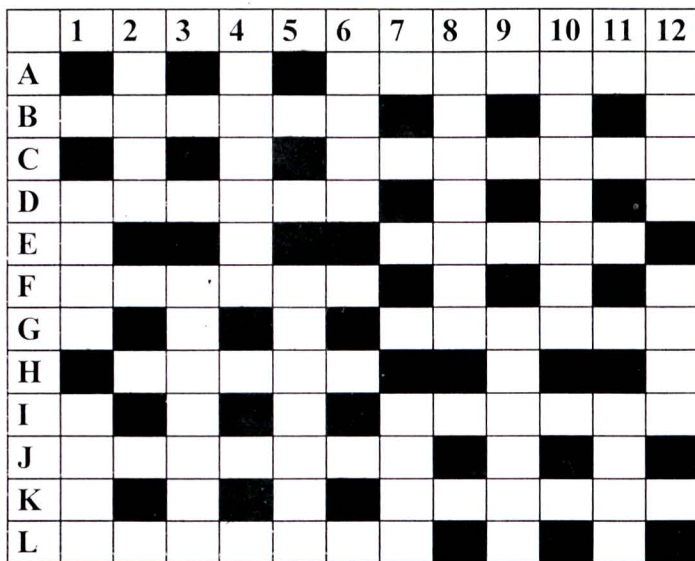
- * **NAWOZY DOLISTNE**
  - Agrosol - Insol - Agrowital
  - punkt fabryczny - hurt, detal

- * **OPRYSKIWACZE** - ciągnikowe zawieszane, polowe
  - zbiornik 300-400 dm³ - lanca 10-12 m
  - Gwarancja 12 miesięcy - pełny asortyment części zamiennych, ceny hurtowe i detaliczne oraz sprzedaż ratalna.

MAGAZYN: ul. Gwardii Ludowej - kierunek Sielczyk - dojazd linią nr 9 tel. 343-27-63

BIURO: ul. Brzeska 36a tel/fax 343 77 57 tel 344-33-95

Krzyżówka 3/97

POZIOMO : A-6) Baba z miotłą . B-1) Wojewódzkie miasto . C-6) Głos liści na wietrze D-1) Niezbędne wyposażenie wymienia . E-7) Imię amerykańskiej gwiazdy rock and rola . F-1) Kres śliwki . G-7) Udaje prawdziwy towar . H-2) Może być z góry albo absolwentów . I-7) Część wyrazu . J-1) Element szatni . K-7) Blachy na klapy . L-1) Na podwórzu przy piaskownicy .

PIONOWO : 1-D) Pani Azora . 1-I) Ojciec żony dla mego ojca . 2-A) Sprawdź na piśmie . 3-F) Wyprowadził Izraelitów z Egiptu . 4-A) Ród plemię . 5-F) Sprzęt lekkoatletyczny . 6-A) Towar z ulla . 7-I) W dal lub na bank . 8-A) Między epoką kamienia a brązu . 9-G) Zawijane ciasto . 10-A) Znajdziesz ją w oku . 11-I) Krzyczenie , lajanie . 12-A) Papiery w archiwum . 12-F) Do smarowania z dwóch stron .

Hasło:

D-2	K-12	C-9	B-12	K-7		L-5	E-10	B-2	F-12	A-6	J-4	L-3	D-5		F-1	B-10	G-3	J-7	
H-3	A-8	C-11	G-8		L-1	K-11	E-1	A-9	B-5	I-8									

Opracował Jerzy Mędra

Wśród osób które nadesłały do dnia 10 04 1997r. rozwiązanie krzyżówki 3/97 rozlosujemy bezpłatną prenumeratę naszej gazety na III i IV kw.1997r. i I i II kw.1998 r.

Za rozwiązanie krzyżówki 1/97 nagrodę w postaci bezpłatnej prenumeraty na II, III i IV kw. 1997 r. i I kw. 1998 r. wylosował Pan Marian Romaniuk , ul. Słoneczna 8 , Koroszczyń , 21-550 Terespol

ADRES REDAKCJI:

Grabanów 21-500 Biała Podlaska
Telefon Biała Podl 343 37 92, 343 38 66, 341 12 47,
Dyrektor 341 12 55, fax 343 81 98
telex 683330

Adresy i telefony Rejonowych Ośrodków
Biała Podlaska ul. Zeromskiego 3 tel. 343 32 34
Radzyń Podl. ul. Międzyrzeczka 99 tel. 352 00 22
Parczew ul. Piwonia 50 tel. 354 24 74
Łosice ul. Piłsudskiego 6 tel. 357 26 65
Wisznice ul. Warszawska 13 tel. 378 22 49

WYDAWCA: OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO

ZESPÓŁ REDAKCYJNY: K. Kuresza, B. Filatiuk, B. Michalczuk, Cz. Mirczewska, A. Matuszewski, A. Strąćicka, A. Radzikowska, B. Warda, E. Kacprzak, A. Żurkowska, specjaliści terenowi doradztwa rolniczego i specjalistki WGD.

SKŁAD KOMPUTEROWY: M. Zajac, A. Mazur.

DRUK I : P. Wagner-Poligrafia ODR Nr Zamówienia /97 nakład 3 500 szt.